

cl. II și a IV-a, iar cei mai mari, din cl. a VI-a, vin numai la 1 Oct.

În timpul acesta clasa a VI-a vine dimineața și cl. a IV-a după amiază, așa că învățătorul are a face deodată numai cu câte-o singură clasă, care e ocupată direct tot timpul. La 1 Octombrie când vine și cl. a VI-a, aceasta vine la opt dimineața și stă până la 10, fiind ocupată direct ambele ore. La 10 vine cl. a IV-a și stă până la 12, iar dela 2—4 vine cl. a II-a.

Primăvara timpul de școală poate începe și e bine să se înceapă mai de timpuriu. Instrucția se poate începe cu cl. VI-a la 6 dimineața în loc de 3, așa ca la 8 ea să termineze, putând merge elevii din cl. VI mai de vreme acasă. Cei din cl. IV vin la 8 la școală și până la 10 termină, așa că dela 10—2 e și învățătorul liber, putându-și vedea eventual de economie.

Pe lângă împărțirea în acest fel a claselor și a timpului de instrucție Planul de învățământ în vigoare nu suferă schimbări. Atâta numai că materialul fixat în el pentru un an de școală nu se ia întreg în fiecare an, ci numai jumătate, într'un an materialul pentru cl. II, IV și VI, într'altul materialul pentru cl. I, III și V. Incolo — nici o schimbare, decât doar că, având mai mult timp la dispoziție, nefiind silit învățătorul să tot disciplineze elevii, să tot împartă și să corecteze în fiecare oră ocupațiuni silente, materialul prescris se va putea lua în dimenziuni mai mari decât acum și se va putea adânci mai bine.

Ocupațiile silente nu e necesar să înceteze cu totul nici pe baza acestui sistem. Elevii din cl. VI, cari vin iarna la 8 și stau până la 10, având învățământul direct, pot rămânea de 3 ori pe săptămână sau și de mai multe ori până la 11, având dela 10—11 o oră de învățământ silent. Cei din cl. a IV-a pot veni de trei ori pe săptămână sau și de mai multe ori, nu la 10 ci la 9, având dela 9—10 învățământ silent. Pentru cei din cl. a II-a nu e necesar învățământul silent; lor li-ajung pe deplin cele 11 ore, dacă sunt bine întrebuințate.

În forma aceasta elevii din cl. I și a II-a au în loc de 23 și jum. ore pe săptămână (din cari însă numai 6 de învățământ direct) 11 ore, toate directe. Elevii din cl. III—IV au în loc de 28 și jum., 13—16, dintre cari 10 directe, 3—6 silente. Cl. V—VI are în loc de 34 și jum. ore (dintre cari 7 directe), 15—18 ore dintre cari 15 directe, 3 silente.

Împărțit timpul și lucrul în acest chip elevii fiind întreg timpul ocupați direct, vor fi cu întreg interesul pentru învățatură, iar după orele petrecute astfel în școală, vor putea fi de ajutor părinților acasă sau la lucrul câmpului. Nefiind siliți să stea toți copiii întreaga înainte de amiază în școală, ei vor fi și lăsați de părinți să vie mai regulat la școală decât astăzi. Căci azi, dacă dintr'o familie sunt d. e. doi copii la școală, unul în cl. II și unul într'a VI-a, ambii trebuie să petreacă ziua întreagă în școală, fără să poată fi vre-unul părinților de ajutor. Cu sistemul alternativ copilul din cl. II dimineața întreagă poate fi de ajutor părinților, iar dela 10 înainte va fi liber și cel din cl. VI tot restul zilei, — ceea ce și din punctul de vedere al intereselor economice ale părinților însemnează un lucru mare.

Instrucția din care am dat această parte, prevede că în fiecare protopopiat se va introduce la toamnă învățământul alternativ în

valeriști ai noștri neluând în serios această ofertă a Rușilor, răzând în glas și mirati de curajul rusesc s'au retras. Dar Rușii, crezându-se prinși, au aruncat armele, și-au răsturnat carele și în mare parte le-au distrus. Că ce își vor fi zis cunoscându-și greșeala, nu știu.

Nu-mi pot ascunde mirarea, cât de excelent este informată populația din Galiția despre toate operațiunile noastre și ale Rușilor. Adeseori s'a întâmplat, că dela oameni simpli auzeam vești cari mi se păreau scornituri, până când au fost confirmate în mod oficial. Apoi, fără de bilet de legitimație, care cu greu se poate obține, nimeni nu poate merge dela o localitate la alta. Particularii nu pot telegrafia de loc, scrisorile sunt supuse unei cenzuri foarte stricte, — nimeni nu poate da altuia informații.

câte două școli, deci cu totul în 68 de școli. Dacă acest sistem se va afirma bine, de sigur va fi introdus, cu timpul în toate școlile, spre marea ușurare a situației nesuferite de astăzi.

Și până ne va succede să vedem modificată legea dela 1907 și planul de învățământ în vigoare, trebuie să ne bucurăm că s'a putut lua această măsură bună, a cărei generalizare în toate diecezele va urma, de sigur.

Dela frații din America.

— *Corespondență trimisă „Românului”.* —

Cel dintâi lucru bun, pe care l-au făcut Românii din America, îndată ce numărul lor a fost destul de însemnat, este înființarea de societăți de ajutor. Numărul atinge astăzi cifra de o sută.

Cu câți-va ani mai înainte, societățile, intrând în o mai strânsă legătură au înființat o centrală, sub numele de „Unirea”. Această centrală plătea la început un beneficiu, — pentru cazuri de moarte și accidente grave, — 250 mai târziu 300, astăzi 400 dolari, strânși prin repartiție dela membrii alor peste 50 societăți membre ale centralei.

Centrala a trecut prin grele și multe încercări ba chiar prin crize cari o amenințară cu distrugere. Cea mai mare criză a adus-o finea anului 1912 când s'a descoperit o disordine ne mai pomenită în administrație și nici nu atât în administrația centralei, cât la tipografia, care și astăzi se susține mai mult din ajutorul bănesc al societăților decât din câștigul său.

Mai multe societăți s'au retras atunci și au înființat o nouă centrală sub numele de „Liga și Ajutorul”, societățile s'au retras nu numai fiind nemulțumite cu administrația centralei ci mai mult, fiindcă în adunarea generală din Decembrie 1912, reprezentanții societăților au luat un concluz, care s'a adăos și la statute, prin care preoții și intelectualii au fost scoși din ori ce control și orice slujbă în sânul organizației muncitorești. În schimb „Liga și Ajutorul” — nouînființata organizație, anume a statorit în regulamentul său că pe cât se poate intelectualii să fie îndatorați a conclura la înaintarea ei. Îndeosebi când agendele vor fi atât de multe încât un muncitor să nu le mai poată isprăvi fără plată să ajute și bărbații intelectualilor.

Exchiderea preoților dela conducerea „Unionei” se datorește agitației redactorilor dela ziarul „America” și funcționarilor generali, care de câte ori numai, s'a întâmplat ceva rău, au aruncat vina pe preoți. Cu eschiderea preoților, s'ar fi convenit dar ca tot răul să se îndrepte și certele să curmeze, de oarece și certele și batjocurile se credeau isvorite din amestecul preoțimei în afacerile muncitorimei.

De când s'a înființat „Liga și Ajutorul” însă certele sunt și mai multe și mai cu tăiș. Pe deoparte, cei dela centrala veche — dela Uniune — au eschis pe preoți, iar pe de altă parte strigă în gura mare ce caută preoții la „Ligă”. — pentru ce vreau să dărime organizația veche. În înaintarea „Ligei și Ajutorul”, cei dela „Unionea” veche își văd căderea, pentru că deși tinără, aceasta organizație are deja un fond frumuseț și un număr destul de însemnat de membrii.

Certele cu tăiș de sabie omoritoare decurg de șase ani de zile, fără întrerupere. De un an de zile însă aceste certe se poartă mai mult pe temă bisericească. Desbinarea dintre societăți și conducătorii lor, s'a încuibat în biserici și între preoți. Și la finea anului trecut certele preoțești au ajuns atât de departe încât a fost de lipsă chemarea unui comisar consistorial, care a și venit — în persoana părintelui C. Proca.

Dar nici comisarul consistorial n'a fost în stare să aducă liniștea și împăcarea mult așteptată și astăzi e mai rău decum a fost mai înainte.

Organizațiile muncitorești s'ar putea dezvolta amândouă lucrându-se cu inimă și cu chibz din ambele părți, dar acum cu drept se poate spune că totul stagnează și merge îndărăpt. O parte a preoților stau lângă vechea organizație, cu toate că este eschisă din ea, iar cealaltă parte

în frunte cu administratorul protopopesc, părintele Podea, s'au retras cu totul la o parte, doar atât mai fac că-și spun cuvântul lor binevoitor aceluia ce-l cer.

Certele de aceea au două cauze. Una se poate înțelege întrucât zace în desbinarea organizației muncitorești. Dar a doua cauza e cu totul imorală și din toate punctele de vedere, dureroasă. Preoții trăiesc în neînțelegere nu atât pentru deosebirea de vederi ci mai mult din cauza câștigurilor. Intre preoții noștri de aceea sunt mulți de model și mai idealști de cum ar trebui să fie. Sunt apoi preoți, cari acasă s'au ruinat și au plecat la America ca să se pună în tălpi dacă vor putea. Cei dintâi sunt modești și supuși ordinei, cei din urmă nu mai cunosc nici o lege. Și deși lumea cunoaște purtarea și faptele lor ei totuși strigă și agită și să mută din parohie în parohie, producând pretutindenea tulburări și ruină. Pentru înfrânarea acestora a fost emis aicea comisarul consistorial, dar nu a putut birui cu ei.

Certele de aceea nu se vor isprăvi și poporul nostru va aluneca tot mai repede în mrejele socialismului. Iar din America poate veni o mare primejdie chiar și pentru biserica de acasă.

Pentru a pune capăt certelor și anarhiei inspirate de cea mai sinceră iubire de neam, cu inimă curată și fără patimă, am dori următoarele:

1. Venerabilele consistoare să interzică preoțimei de a se amesteca în organizația muncitorească.

2. Să se facă cercetare prin un preot din America și cei aflați vinovați să fie aspru pedepsiți.

3. Administratorul protopopesc: pâr. I. Podea să fie îndatorat a face un raport detaliat despre starea bisericei gr.-or. și un preot gr.-or. despre starea bisericei unite. Acestea rapoarte să se tipărească și să se distribuie ca ori și cine să-și poată spune cuvântul.

4. Un deputat nationalist, îndată ce se vor îndrepta lucrurile să facă un drum până la noi și să încerce unirea „Ligei și Ajutorul” cu „Unionea”. Cu această ocaziune ar putea împăcarea și misiunea pe care și-au împlinit-o deputații slovaci și unguri față de poporul lor.

Anarhia și-a ajuns culmea. Ne aflăm în pragul unor răsbunări nu numai aducătoare de rușine ci chiar și omoritoare de suflete.

Cei chemați să nu întârzie o clipă pentru a aduce în sânul poporului pacea iar în sânul bisericei și preoțimei ordinea fie chiar și prin cele mai drastice mijloace și prin cele mai mari jertfe.

Nu sunt unul dintre cei răi nici nu fac parte din partide. Văd răul și urmările și pentru aceasta îmi spun cuvântul până nu e prea târziu.

Priveagiu.

INDIA.

Frământările mari universale, stăsterea tre ei a celor puternici sunt totdeauna întăriri și bucuria celor slabi. Dorurile nutrite în suflet se trezesc, cresc în proporția cum amestecul își pierde puterile, iar într'o bună zi izbucnesc, ca să croiască viață nouă. Nu-i mirare dacă împrejurările de azi le aduc aminte pe poarelor supte și mărunte de visurile și năzuirile lor și că pretutindeni sentimentul național îndrumă acțiunile acestor popoare într'acele ca întrucât le e cu putință să-și croiască soarte. Aceasta e o lege a firii, care rădăcinile nu va putea fi desmințită.

Știrile din urmă o confirmă deasemenea dovedesc că dragostea de libertate trăiește pretutindeni în sufletul celor supuși, fără consens rare la credință și situație geografică, și că bucnirea ei e cu atât mai puternică, și mai sibiitoare, cu cât apăsarea a fost mai grea și pierdută. „Frankfurter Zeitung” aduce următoarea știre din Haga: „Legatia germană de la Haga a dat publicității următorul comunicat primit pe cale oficioasă dela ambasada germană din Peking:

„Japonia a înștiințat oficios guvernul că în India a izbucnit revoluția. Anglia a cerut ajutor militar dela Japonia împotriva revoluției. Japonia i-a pus următoarele condiții: a) libertatea imigrării japoneze în posesiunile enclavate.”

...Pacific, b) un împrumut de 200 milioane de dolari și c) mână liberă în China. A primit condițiile."

...spune „Frankfurter Zeitung”. Si par'că de mari ar fi urmările condițiilor acceptate Anglia, pe noi toate acestea ne interesează puțin decât vestea, că înzii, familia de popoare străns înrudite, peste 300 milioane de oameni, au crezut că a sosit cel mare. Neumul despre care în anul urmă s'a vorbit așa de mult, se mișcă și acum lui poate nimici, ca o avalanșă enormă puterea engleză în India. Căci dorul să croi singur destinele astăzi n'a mai putut mai poate fi înăbușit. Ori cât ar fi neamul Englezii pe socoteala situației etnice și pe baza a țării și ori cât ar fi exploatat slăbiciunile și certele diferitelor secte și credințe, nu ar fi asmutat pe unele triburi împotriva sa să fie ei apoi „tertius gaudens”, și să ar fi menajat elita și pe maharagi, cerându-i să-i facă renegați ai aspirațiilor și visurilor cari popoarele le nutreau de veacuri, susținând multimilor cere desrobirea și e gata să se lupte cu arma în mână. Astăzi dela Traian premiului Nobel și până la cel din urmă „pahari”, zugrăvit cu atâtea culore în scrierile lui Rudyard Kipling, e acelaș duk și dor de viață nouă. Și dorul acesta e tare durăz de veacuri, și a fost botezat cu numele unui întreg șir de revoluții, înăbușite o vreme.

...de două mari religii din India, mohamedanismul și brahmanismul, dela 1600 încoace când când alta lua în mână sa conducerea marelui popor și încerca să-și scuture povara de pe umeri. Răscoala mohamedană a lui Tipu care zece ani întregi a ținut în teroare pe englezi (1789—1799), numai cu enormul efort a putut fi înăbușită. A și fost ultima război de caracter religios. Englezii au înțeles că și cu să-i înfrângă îndârjirea, i-au dat numai deplină libertate, și a asmutat sectele împotriva alteia, au potolit spiritele dusă față de ei, le-au măgulit, le-au corupt și în această vreme au umplut India de oaste. Și au rămas liniște.

...a pornit însă o febrilă activitate culturală. Universitățile europene în fiecare an erau de 4—500 de studenți înzii, fii de frunțași sau prințipi, cari se întorceau după 4—5 ani cu alte vederi și minciuni apoi pentru un timp pe care-l vedeau mai clar, decât până atunci. Ziare, reviste s'au pornit în toate centurile. Sufletul ind. cam moleșit sub influința brahmanismului și mai ales a brahmanismului a căștigat energii nouă și a introdus și în epoca mașinilor și a electricității. Cerele religioase au dispărut, ori cât au încercat să se susție și în locul lor s'a ridicat în India viitoare: conștiința națională.

...dorul de a scăpa de stăpânirea engleză s'a răscălat adânc și aștepta clipa. Revoluția s'a întâmplat, dar ce la orice popor desnașcut care-și are aspirațiile sale, s'a pornit săr întreg de atentate împotriva marilor dictatori și apăsători englezi. Funcționari înalți, țărani superiori, chiar membri ai familiei domnitoare aveau pretutindeni în urma lor doi ochi roșii, schinteietori de ură, cari pândeau momentul potrivit pentru un pocnet de browning înăbușatului bombeii. Insuși viceregele Indiei, Sir Charles Harding era să cadă jertfă unui atentat cu întronarea de împărat indic a regelui englez, și a scăpat numai cu grave răni de la bombeii...

...acum poporul indic așteaptă. Și când se va răscăla, poate s'a și isprăvit cu stăpânirea engleză asupra lui. Cele 76 de milioane de oameni, din care se compun armata engleză în India nu vor putea face nimic față de enorma masă de 316 milioane, cari alcătuiesc populația indigenă a Indiei. Și mai ales că în nordul țării, înspre Afganistan, de ani de zile se fac transporturi de armă și muniție, introducând arme și muniție. Ceea ce asigură izbânda — de cumva nu va fi destul de timpuriu Japonia — e increderea în puterea acestuia urias, în puterile sale proprii învingerea, că odată trebuie să se realizeze și acela de veacuri, stropit cu atâtea lacrimi și cu atâtea sânge...

...iar pierderea Indiei cu enormele ei bogății să fie cea mai mare lovitură pentru Anglia.

Lista bolnavilor și răniților.

Publicăm în cele ce urmează numele soldaților români îmbolnăviți și răniți în război, după conspectul oficios publicat de Ministerul de război din Viena:

Lista nr. 1.

Edată în 24 August:

Sabin Abrosan, voluntar în reg. 22 de inf., bolnav în spitalul din Osijek. Teodor Andra, inf., reg. 37, comp. 16, bolnav în spit. Bileca. George Aștilean, rez. supl. reg. 4 inf. de honvezi, bolnav în spit. Oradea-mare. Teodor Bohnt, inf. reg. 37, comp. de rez. 1, bolnav în spit. Oradea. Teodor Bohut inf., reg. 37, comp. supl. 1, bolnav în spit. din Vârșet; Vasile Boilă din Covasint, inf. reg. 43 comp. de rez. 4, bolnav în spit. Vârșet. Vas. Baltă, inf. reg. 3, comp. 14, bolnav în spit. Risano (Dalmatia); Titus Băncescu (Benesti) Bucovina, inspector-agent de finanțe, bolnav în spit. Cernăuți. Teod. Banchis (din Ciociba) la rez. supl. comp. de marș nr. 3, bolnav în spit. Oradea-mare. Vas. Banchis din Vantău, la rez. supl. c. 1, bolnav în spit. Oradea-mare. Teodor Bérinde la rez. supl. bolnav în spit. Oradea-mare. Petru Bărsanu din H.-Domb. inf. reg. 4 de honvezi, comp. de rez. 1, bolnav în spit. Oradea-mare. Petru Bițoc din Hodegyhaz, com. Torontal, inf. reg. 46, comp. 8, bolnav în spit. Zagrab. Mih. Bijan din Crușovât, inf. reg. comp. 4, bolnav în spit. Vârșet. Corneliu Blidar din Rozsalfalva, Bănat, inf. reg. 4, 11, bolnav în spit. Oradea-mare. Dim. Bogdan din Miniș, inf. reg. 29, comp. 1 bolnav în Vârșet. M. Boeșca, inf. regiment 37, comp. de rez. 3 bolnav în Oradea-mare. Petru Bort din Bichis-Ciaba, la rez. supl. inf. reg. 4 de honvezi, comp. de rez. 2, bolnav în spit. Oradea-mare. Paul Borut, inf. reg. 37, din Kresznye, bolnav în spit. Oradea-mare. Ion Braga din Timișoara, trairitar, comend. de honv. 7 corp. 1, bolnav în spit. Vârșet. Petru Bubus din Dobresti, tunar reg. de art. 19, bolnav în spit. Oradea-mare. Teodor Buda, din Nagy-apamezö 21 inf. reg. de honv. 4, comp. 11, bolnav în spit. Oradea-mare. Traian Cioloca din Nicolint, inf. reg. 61, comp. 2, bolnav în spit. Risano. Vasile Ciolus din Dumbravița, inf. reg. 37, bolnav în spit. Oradea-mare. Stefan Damaschin, voluntar în reg. de husari nr. 1, bolnav în spit. Oradea-mare. Ion Dărăbuș, husar, reg. 9, bolnav în spit. nr. 2 Osijek. Teodor Filu, rez. inf. reg. 37, bolnav în spit. Oradea-mare. Dim. Gliga, inf. reg. 62, comp. de rez. 2, bolnav în spit. Mures-Osorheiu. Ioan Gliga din Vajdalak, inf. reg. 98, comp. 1 bolnav în spit. Risano. Ioan Hiza din Beius inf. reg. de honv. 4, comp. de rez. 9, bolnav în spitalul din Oradea-mare. George Hodi din Molodia, Bucovina, rănire de împușcătură, în spit. Cernăuți. George Ieremia a lui Petru din Cuturmare, rănire din împușcătură, în spit. Cernăuți. Anton Iova din Vercirova, tunar, reg. 21 bolnav în Vârșet. Teodor Iovan din Seplac, inf. reg. de honv. nr. 4, comp. 4, bolnav în spit. Oradea-mare.

George Chesan, reg. 22 honvezi, comp. 9 bolnav în spit. Eszék.

Florian Câmpian, reg. 4 honvezi, comp. 3, bolnav în spitalul din Oradea-mare.

Iosif Codrean, rez. reg. 4 de honvezi comp. 3, bolnav în Oradea-mare.

George Coman, rez. reg. 4 de honvezi, comp. 1, bolnav în Oradea-mare.

Dimitrie Koransani, reg. 4 de honvezi, comp. 2, din Socodor, bolnav în spitalul din Oradea-mare.

Teodor Crăciun, rez. reg. 37, comp. 7, bolnav în spitalul din Oradea-mare.

Nicolae Cret, marș-reg. 15, comp. nr. 2, bolnav în spit. din Oradea-mare.

Vasile Curt, reg. 33 de inf. bolnav în spit. ces. reg. nr. 1, din cetatea Risano.

Teodor Leuca, bat. 23 de vânători bolnav în spit. din Murăș-Vasarheiu.

Augustin Luca, reg. 22 de honvezi, bolnav în spit. nr. 2, din Osijek.

Luca Blaga, reg. 4 de honvezi comp. 1, bolnav în spitalul din Oradea-mare.

George Maior, reg. de inf. nr. 37, comp. 3, bolnav în spit. din Oradea-mare.

Stef. Marcia, reg. de inf. 37, comp. 2, bolnav în spit. din Oradea-mare.

George Mloc, reg. 4 de honvezi, comp. 2, bolnav în spit. din Oradea-mare.

Ioan Milian, reg. 4 de honvezi, comp. 3, bolnav în spitalul din Oradea-mare.

Iuliu Moga, reg. 37 inf., comp. 1, bolnav în spitalul din Oradea-mare.

Mihail Moldovan, reg. de honvezi, comp. 4 bolnav în spitalul din Oradea-mare.

Dumitru Moroș, comenduirea de cerc a glotașilor nr. 22, bolnav în spitalul din Cernăuți.

Teodor Negru, reg. de inf. nr. 37 comp. 13, bolnav în spit. din Bileca.

George Opri, reg. de inf. 37, bolnav în spitalul din Oradea-mare.

Vichentie Panescu din Toracul-mic, inf. reg. bolnav în spitalul din Vârșet.

Stefan Popen din Rev (Bihor) reg. inf. 37, bolnav în spit. din Oradea-mare.

Ioan Papp din Jădani (Sătmar), reg. 5 de inf., comp. 1, bolnav în spitalul din Oradea-mare.

Michail Papp din Mădăraș, reg. 4 de honvezi, comp. 1, bolnav în spitalul din Oradea-mare.

Andrei Pasca, reg. 86 de inf. comp. 13, bolnav în spitalul din Sabadka.

George Perca, reg. 37 de inf. com. 1, bolnav în spit. din Oradea-mare.

Nicolae Petrila din Hususău (Bihor) reg. 37 de inf. comp. 6 bolnav în spitalul din Oradea-mare.

George Popa, reg. 81 de inf., bolnav în spitalul din Bileca.

Petru Popa din Șag (Timiș) reg. 29 inf. comp. 5 bolnav în spit. din Vârșet.

Dimitrie Precup din Sânt-Andraș, reg. 37 de inf. comp. 1, bolnav în spit. din Oradea-mare.

Nicolae Puica, reg. 62 de inf., comp. 2, bolnav în spitalul din Osorheiu.

Ioan Remsar, reg. 86 de inf. comp. 14, bolnav în spit. din Szabadka.

Teodor Ștef din Borosineu, reg. 37 de inf., comp. 2 bolnav în spitalul din Oradea-mare.

Traia Stoia din Giroc, reg. 61 de inf. comp. 2, bolnav în spitalul militar din Risano.

Sava Sent din Rozsalfalva, reg. 37 de inf. comp. 1, bolnav în spitalul din Oradea-mare.

Teodor Simoc din Alparet, reg. 4 de honvezi, comp. 11 bolnav în spit. din Oradea-mare.

Teodor Stefan din Nădlac, reg. 1 de husari, bolnav în spit. din Oradea-mare.

Teodor Traba din Hususău, reg. 4 de honvezi comp. 11, bolnav în spitalul din Oradea-mare.

Iosif Ursulescu din Homoksiil, reg. 43 de inf., comp. 1, bolnav în spitalul din Vârșet.

George Vanc din Barazs, reg. 33 de inf. comp. 14, bolnav în spitalul din Risano.

Nicolae Jivoiu din Șag, reg. 29 de inf. comp. 15, bolnav în spitalul din Vârșet.

Ilie Zsurda din Kisháza, reg. 4 de honvezi, comp. 3, bolnav în spitalul din Oradea-mare.

Petru Mada, marș-reg. 15, bat. 47, comp. 2 în spital Oradea-mare.

(In numărul viitor continuăm).

Pentru vetrele ostașilor.

Colecta „Reuniunii femeilor române din Arad și provincie”

Pe lista d-șoarei Nuți Lazar, elevă de cl. IV civ. din Hălmeagiu.

Cornel Lazar, protopop, 5 cor.; Ana Lazar 3 cor.; Teodosie Mihailovicu 1 cor.; Kosta Jánosné 40 fil.; Sida Petru 40 fil.; Bora Vazul 50 fil.; Kohn Jánosné 1 cor.; Ianc Vasilie 50 fil.; Maria Sortoc 40 fil.; Parasciava Hant 30 fil.; Amos Borlea 20 fil.; Lelersan Antal 20 fil.; Elena Moldovan 20 fil.; Silvia Moldovan 60 fil.; Indescifrabil 60 fil.; Marioara Catană 60 fil.; P. Moldovan 1 cor.; Elena Joldea 20 fil.; Tredina Samet 1 cor.; Ceheer Ede 1 cor.; Cugler Henrich 1 cor.; Szerák Sándor 1 cor.; Teodosie Sirca 1 cor.; Dr. Teodor Pap, adv. 25 cor.; Ilie Cristea 20 fil.; Terenție Gevriță 1 cor.; Total: 62 cor., 30 fil.

Pe lista d-nei Iovanca Rr. Nemet, Arad.

Dr. Iustin Marșieu 10 cor.; George Purcariu 10 cor.; Dr. Ștefan Tămășdar 10 cor.; Iustin Șerban 20 cor.; Victoria Antonescu 10 cor.; Zorka Ziganek 6 cor.; Dr. Sever Ispravnic 20 cor.; Iovanca Dr. Nemet 20 cor. Total: 138 cor.

Pe lista d-nei Cristina Milian din Dezna.

Ecaterina Milian 2 cor.; Zaharia Milian 3 cor.; Cristina Milian 3 cor.; Simeon Moț 1 cor.; Iuliana Mihailă 40 fil.; Victoria Mihailă 20 fil.; Lucretia Ignățel 40 fil.; Ioan Miclea 80 fil.; Dan Todor 40 fil.; Axente Mihail 20 fil.; Ana Tautan 20 fil.; Rozalia Mihailă 40 fil.; Muresan Afinie 2 cor.; Indescifrabil 2 cor.; Pintar Márkó 3 cor.; Dr. Nádudvangni 1 cor.; Jongál János 1 cor.; Iliana Morar 1 cor.; Catifa Toma 20 fil.; Ana Funț Todăan 1 cor.; Téesi József 1 cor.; Ioan și Florica Balai 1 cor.; Florița Moisi 30 fil.; Teodor și Ioana Beldea cor.; Total 26 cor. 50 fil.

Pe lista d-nei Valeria Rr. I. Papp din Buteni.

„Codrul” 25 cor.; Ioan Cosma 2 cor.; Indecifrabil 4 cor.; Ioan Frențiu 1 cor.; N. N. 20 fil.; N. N. 20 fil.; Valeria dr. Papp 5 cor.; Alexandra Cosma 5 cor.; Anuța Ineoan 1 cor.; Petru Draga 1 cor.; Mátyás Józsefné 2 cor.; Stepan Todor 1 cor.; Sida Todor 10 cor.; Bedekár Vazul 1 cor.; Silvia Noaghia 2 cor.; Kolozsa Florinea 20 fil.; Coloja Petru 40 fil.; Lucotsi Igna 40 fil.; Dr. Ioan Dan 5 cor.; Popá György 1 cor.; Dr. Ioan Popp 5 cor.; Total: 72 cor. 40 fil.

Pe lista d-nei Cristina Petrilla, Macea.

Cristina Petrilla 2 cor.; Ioan Căzan 40 fil.; Indecifrabil 40 fil.; Florița Balta 20 fil.; Petru Crișan 60 fil.; Nicolae Pet. 20 fil.; Moldovan János 30 fil.; Toma Merezze 40 fil.; Henț Alexa 1 cor.; Stefan Stubei 40 fil.; Bradean Stefan 1 cor.; Petru Otlăcan 20 fil.; Ilie Pârjol 1 cor.; Iacob Crișan 40 fil.; Stefan Hențiu 1 cor.; Vasile Sumândan 40 fil.; Pătru Stubei 1 cor.; Stefan Deac 20 fil.; Pantilie Ștef 40 fil.; Petra Sabau 40 fil.; Catifa Ștăf 40 fil.; György Vezin 1 cor.; Marica Vezon 1 cor.; Ioan Petrilla 50 fil. Total: 13 cor. 40 fil.

Pe lista d-nei Eva Monția, Siclău.

Delia Monția 2 cor.; Eva Monția 4 cor.; Coriolan Monția 4 cor.; Dimitrie Șerban 1 cor.; Florița Șerban 1 cor.; Iosif Dan 1 cor.; Văd. Parasciava Cadrean 40 fil.; Pavel Mornăuă 1 cor.; Sofia Murg 1 cor.; Sandi Șerban alui George 30 fil.; Ioan Sopovan 1 cor.; Catifa Șerban 1 cor.; Moisa Ciurdar 20 fil.; Vichentie Șerban 40 fil.; George Cherecheș 1 cor.; Ambrosie Șerban 40 fil.; Ioan Rațu 20 fil.; Emanuil Șerban 40 fil.; Floare Cucudean 1 cor.; Sofia Cucudean a lui Flore 20 fil.; Dimitrie Rus 40 fil.; Traian Chiș 20 fil. Total: 22 cor. 10 fil.

Războiul.

Generali francezi osândiți la moarte.

Ziarele olandeze sunt informate din Paris, că generalul Percin a fost împușcat la ordinul consiliului de război francez, pentru că a reținut 4 zile o telegramă privitoare la întărirea trupelor engleze dela aripa stângă. El e al doilea general francez, care a fost osândit la moarte în acest război. Percin era dealtecum un contrar declarat al alianței franco-rusești. Liberté din Freiburg anunță din Paris că generalul Bluneau, comandantul corpului de armată 7 (Becanson) a fost destituit, având el colosale pierderi în luptele ce le a purtat cu trupele sale împotriva Germanilor. În locul lui a luat comanda peste aceste trupe generalul Pau.

Înfrângerea unei divizii sârbești în Slavonia.

„Reihspost” primește pe cale particulară cu datul de 13 c. următoarele: Trupele sârbești, în număr de o divizie a trecut alaltăieri Sava la Grabovici pătrunzând în Slavonia. Trupele noastre au grăbit imediat la fața locului și au luat lupta cu dușmanul. Luptele cari au avut loc între Grabovici și Hotkovici, au ținut alaltăieri până seara. În cursul după amiezii trupele noastre au primit întăriri considerabile. Ieri au fost continuate luptele cu multă inversunare. Trupele noastre au avut imediat la început succese față de dușman, a cărui înfrângere deplină e iminentă. În cursul celor două zile din urmă au fost făcuți prizonieri peste 6000 Sârbi.

ATACUL SÂRBESC.

Ziarele maghiare reproduc din „Corespondența slavilor de sud”:

Despre intrarea Sârbilor în Banat și în Sirmia cel informați, dau următoarele amănunte: Puțin după ce corpul de armată dela Timoc a fost zdrobit la Mitrovița, alte trupe regulate din Sârbla, întărite cu bande de comitajii au trecut granița. În apus au trecut peste Sava la Obrenovaț—Progar—Pravo—Norrsele—Cupinova și la Orciac—Grabovaț. În același timp mai multe mii de Sârbi, din jurul Belgradului, au ocolit spre nord-vest și a trecut apa pe la Ostruznița. După date oficiale, numărul Sârbilor, cari au pătruns în Sarmia, face cam 15000, împreună cu trupele irregulare. Trupele noastre au prins de veste numai decât, dar i-au lăsat pe Sârbi să intre binisor în țară, ca la Mitrovița. În două locuri, Sârbi au durat poduri. În alte locuri, unde apa e mică, au trecut cu luntre și în pontoane. Trupele Sârbești, înarmate cu mitraliere și cu tunuri ușoare, având cu ele și orchestra militară, la început s'au adunat nesupărate de nimeni, și desfășurându-se în două, au luat o spre India. Ai noștri i-au oprit în cale tot așa ca la Mitrovița-Ruma. Deodată, pe toată linia s'a deslănțuit o luptă inversunată. Când trupele noastre primiră ajutor dela Petervaradin, Sârbi au ajuns pe jos. Tunurile noastre i-au dripit în toată legea. Cu o apucătură isteată ai noștri au tăiat cale de întoarcere, unei părți din trupele sârbești. Sârbi au încercat să străbată prin rândurile noastre, dar soldații noștri au luptat cu o vitejie fără seamăn. Astfel Sârbi intrați în Sarmia au fost cu desăvârșire înfrânți. Au căzut peste 3000 de soldați. Am prins pe mulți.

In Galitia.

Frankfurt. — După informațiunile sosite aici în lupta din Galitia au fost nimicite multe regimente rusești în decursul acțiunii excelente a artileriei austro-ungare, dar comanda armatei rusești neîncetat nouă și nouă regimente aducea peste hecatombelile morților și răniților. În decursul înaintării armatele austro-ungare au observat că morții și răniții ruși zac în câte 6 rânduri unul după altul.

Foile stabilesc că vechiul plan al Rușilor de a spulbera armata monarhiei cu mulțimea luptătorilor lor ca apoi să se îndrepteze înspre Siberia, n'a reușit. Armata principală a Rușilor nu poate face nici un pas înainte. Acțiunea rusească s'a izbit de acel cerc de fier, pe care-l formează armata noastră care se luptă atât de vitejește.

ANGLIA ȘI INDIA.

Frankfurt. — Soldații Angliei cer ajutor dela Japonia împotriva Indiei. Japonia a pus următoarele condițiuni: liberă circulație înspre pose-

sunile britanice ale Oceanului Pacific. 200 milioane de dolari în împrumut și mână liberă în China. Anglia a primit aceste condiții.

Rusia și Turcia.

Viena. — Din Constantinopol se primește informațiunea că diplomația triplei înțelegeri continuă cu năzuințele de a putea câștiga politica Porții pentru sine. Încercările reprezentanților Angliei au eșuat toate, fără ispravă, iar acum își ia rolul asta ambasadorul rus Giers. Acesta continuă să momiască pe bărbații de stat turci și nu pregătește să-i și amenințe dacă nu vor ceda.

În cercurile bineinformate nu se crede că diplomația triplei înțelegeri va reuși să schimbe punctul de vedere al guvernului otoman.

Flota engleză provocă la luptă vasele germane.

Ziarele din Roma au primit știrea din Londra că flota engleză făcându-și apariția în fața insulei Helgoland, a încercat să provoace eșirea vaselor de război germane din port. Sirenele uriașelor de oțel chemau însă zadarnic vasele germane, cari nu s'au lăsat amăgite. Știrea aceasta a provocat în Londra o mare decepție.

INFORMAȚIUNI.

Cenzura. „Telegraful Român” scrie: „...Noi de exemplu, pe lângă cenzura procurorului, mai avem să ne trecem foaia și prin cenzura militară. Noi nu putem tipări foaia, înainte de a fi cenzurat fiecare cuvânt destinat a fi publicat în ea, din partea autorității militare din loc.

Va să zică, avem o cenzură severă înainte de tipărire, și avem altă cenzură după tipărire. Greutăți avem deci toți, unii mai mari, alții mai mici, și e foarte greu a redacta astăzi un ziar românesc; dar datori suntem să învingem greutățile și să ne facem datorința, așa cum ni se cere, și în împrejurările grele prin cari trecem.

Le spunem acestea pe seama posterității, ca să știe cum să ne judece la timpul său.”

Asentările noi. Din parte oficială se dau următoarele explicații:

Contingentele chemate sub arme se împart în două grupuri:

1. Cei născuți în anul 1894. La acest grup aparțin toți acei tineri, cari, deși conform legilor militare încă nu sunt obligați la serviciul activ, fac parte din armata gloatășilor (Landsturm) în înțelesul legii pentru gloate §. 2. care dispune anume următoarele:

„Obligați la serviciul gloatelor sunt toți acei cetățeni capabili de arme, — cari nu aparțin nici armatei c. și r. nici marinei de război sau rezervei suplinitoare și nici armatei r. teritoriale (honvezi) — începând dela anul, în care împlinesc anul 19 al etății, până la finea anului, în care și-au împlinit anul al 42-lea al etății”.

Cei născuți în anul 1894 ar trebui să se prezente la asentare deabia în primăvara anului viitor. Acum însă au să se prezente la serviciul de glotași.

2. Snut chemați la serviciul de arme cei născuți în anii 1892 și 1893, prin urmare acei cari s'au prezentat primaară resp. a douaară la asentare, rămânând deocamdată neînrolați. Acești tineri vor fi acum din nou asentati. În cazul, când s'ar dovedi că sunt apti de serviciu, vor fi chemați sub drapel dar nu în serviciul armatei ci la gloate.

Moratoriul în Bulgaria. În ședința Sobraniei bulgare dela 6 ale luni cor. s'a votat, fără discuțiune, un moratoriu de trei luni pentru toate angajamentele bănești contractate înainte de 25 Iulie st. v.

Iată textul legii respective:

Art. 1. — Se acordă un moratoriu particular, societăților și băncilor pentru îndeplinirea angajamentelor bănești reciproce, care provin din afaceri civile și comerciale, care au fost contractate înainte de 25 Iulie st. v. Moratoriul are putere patru luni dela această dată.

Art. 2. — Moratoriul nu împiedecă curgerea dobânzilor convenite și legale. Pentru polițe, obligațiuni și toate titlurile de datorii comerciale, dobânzile decurg din ziua scadenței dacă nu e nici o convenție contrarie prealabilă între părți.

Art. 3. — În timpul moratorului curgerea tuturor termenelor materiale și procesuale, a termenelor criminale sau civile, a termenelor cătorești și peremptorii, se vor amâna.

Art. 4. — Se acordă dreptul Ministerului Justiției ca după încheierea consiliului de ministri și printr'un ukaz conform, să aducă schimbul moratorului în total sau în parte, chiar înainte de expirarea celor trei luni.

Moratoriul în Turcia. Guvernul otoman a acordat un moratoriu de o lună. Iată textul legii respective:

Art. 1. — Toate scadențele de datorii și angajamente, cuprinzând și avutul la bănci sau fără termen vor fi amânate pentru o lună dela ziua publicării acestei legi.

Art. 2. — Această lege intră în vigoare dela ziua publicării ei.

Art. 3. — Ministrii de justiție și de finanțe sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a acestei legi.

Această lege a fost publicată în gazeta oficială a Turciei la 4 ale luni corente.

Ultima oră.

NOI LA MAUBEUGE.

Viena. — „Neues Wiener Tagblatt” este format de corespondentul său că artileria austro-ungară a operat cu succes la asediarea fortăreței Maubeuge. A ocupat fortul De Bussinesse.

VASE INAMICE ÎN MAREA ADRIATICĂ.

Roma. — Ziarului „Gazetta del Popolo” se comunică din Corfu:

— Flota anglo-franceză care nu a prea respectat neutralitatea Greciei și a luat cărbuni și alimente în Corfu și Zakyntos, — la cererea Greciei a părăsit apele grecești. Canalul Otranto este păzit ziua-noaptea întocmai ca și apele adriatice. După o știre din sursă franceză în prezenta în Marea Adriatică operează numai o flotă franceză, însoțită de câteva cuirasate engleze. Flota engleză din Malta pândeste mișcările Turciei. Englezii dezvoltă mare terorism pentru a scădea comunicația Egiptului cu Europa. Primul ministru egiptean numai după o pășire energică a reușit să trimită o telegramă cifrată la Constantinopol. Se pusilor austriei și ungari numai foarte greu li se poate părăsirea Egiptului.

ROMÂNIA.

București. — Au fost convocate ambele camere ale Parlamentului pentru o ședință excepțională.

SCUFUNDAREA VAPORULUI „BÁTHORY”.

Fiume. — A. T. U. anunță: vasul „Báthory” cu toate că avea bilet de liberă circulație dela autoritățile engleze și franceze, a fost scufundat. Vasul „Fehérváry” a fost capturat în Odesa și personalul constător din 25 de mariori au fost deținuți.

SAN GIULIANO NU SE RETRAGE.

Roma. — Ziarele italiene desmint energia vestea că San Giuliano ar voi să părăsească portofoliul ministerului de externe. „Tribuna” spune că nici despre ministrul de război Grandi nu poate fi vorba că și-ar schimba portofoliul.

SCHIMBUL LISTELOR DE PRISONIERI.

Ni se anunță din Viena: Monarhia noastră a început tratative prin mijlocirea ambasadorilor Statelor-Unite din Viena, cu toate statele străine în scopul, ca listele de prizonieri să și se pună reciproc la dispoziție.

GENERAL RUS ÎN FATA TRIBUNALULUI

DE RĂZBOI.

Din Berlin se anunță: Generalul rus Maritz comandantul corpului al 15-lea rusesc și pe care comandantul corpului al 15-lea rusesc și pe care Germanii l'au făcut prizonier a fost dus în fața tribunalului de război, dovedindu-se că a dat ordin trupelor sale să incendieze satele din Prusia de ost și ca să omoare și pe acei, locuitorii cari nu sunt soldați. Generalul probabil va fi pedesit cu moarte.

Redactor responsabil: Constantin Savu.